

Milena Koren-Božiček

KC IN Galerija Velenje

**KRONOLOGIJA RAZSTAV GALERIJE KULTURNEGA
CENTRA IVANA NAPOTNIKA VELENJE V LETU 1994
(januar-november)**

Galerija Kulturnega centra Ivana Napotnika Velenje je v letu 1994 (januar-november) pripravila 7 avtorskih razstav v Galeriji Velenje in 3 razstave izven matične galerije.

Galerija je tudi v tem letu sledila ustaljeni programski usmeritvi, ki načrtuje vsaj polovico avtorskih razstav, v katere so vključene najbolj pogoste tehnike: slikarstvo, kiparstvo, grafika in fotografija. V dolgoročnem programu predvidevamo osebno ali pregledno razstavo avtorja povojne generacije slovenske moderne, ki je vključen v našo stalno zbirko. V tem letu je bil to akademski kipar *Peter Černe*.

Ustaljena je postala vsakoletna slikarska kolonija diplomantov in slušateljev specialke za slikarstvo ALU v Ljubljani. Kolonija je bila v Velenju tokrat že petič in se je, tako kot vsako leto, zaključila z razstavo v Galeriji KC IN Velenje. V povezavi s to kolonijo je bila letos tudi samostojna predstavitev lanskoletnega nagrajenca kolonije, slikarja *Branka Koreza*. Tak način nam omogoča spremljanje najnovejših tokov v slovenski likovni umetnosti, saj je primarna usmeritev naše galerije predstavljanje tekoče likovne produkcije.

Letošnje razstave so si sledile v naslednjem zaporedju:

(4. februarja-2. marca) - **DUŠA KAJFEŽ**, rojena l. 1946 v Ljubljani. Študij slikarstva je končala na ALU v Ljubljani pri prof. Maksimu Sedeju. - Razstavljenih je bilo 25 akrilov zadnjih dveh ciklusov tihožitij (*»In vedno ostane roža«* in *»Ko misel roža je postala«*). V predstavljenih ciklusih je izdelala svoje ploskovito dekorativno oblikovanje s simbolično ekspresivnostjo. V odnosu do kompozicije je enostavna in zelo dosledna. Izstopajo čipkasta in ornamentirana pregrinjala ter prti in z minimalistično natančnostjo izdelane preproge. - Zloženko in vabilo k

razstavi s spremno besedo Aleksandra Bassina smo kot nosilci razstave izdali v sodelovanju z avtorico, Prešernovim gledališčem Kranj, Jakopičevo galerijo iz Ljubljane (»Mali salon«) in s Paviljonom NOB Tržič, kjer je razstava gostovala.

(11. marca-18. aprila) - **KLAVDIJ TUTTA**, rojen l. 1958 v Postojni. Akademijo za likovno umetnost je končal v Ljubljani, prav tako postdiplomski študij grafike pri prof. Bogdanu Borčiču. Razstavljenih je bilo 25 akrilov in akvarelov iz obdobja 1992-1994. Razstava je imela poudarek na akrilih na platnu, kjer Tutta izživlja svojo silno energijo. - Katalog k razstavi s spremno besedo Aleksandra Bassina smo izdali v sodelovanju z Mestno galerijo v Ljubljani, Galerijo Šivčeve hiše v Radovljici in Gorenjskim muzejem iz Kranja.

(22. aprila-31. maja) - **PETER ČERNE**, rojen l. 1931 v Ljubljani, kjer je diplomiral na ALU in končal specialistični študij kiparstva. - S to razstavo smo predstavili nadaljevanje kiparstva tega avtorja, čigar ustvarjanje v lesu je bilo v Velenju predstavljeno že leta 1978. Tako želimo celostno predstaviti slovenskega kiparja, ki je močno prisoten v mozaiku slovenske moderne po vojni. Razstavljen je bil avtorjev predzadnji ciklus antropomorfnih kipov v žgani glini. Le-ta pomeni nadaljevanje koncepta, ki ga je v lesu razvijal do leta 1988 in pri tem sprva vztrajal pri klasični ikonografiji, kasneje pa razvil vegetativne oblike. Černetova razstava sodi v dolgoročni program naše galerije; Galerija namreč načrtuje osebne razstave vseh avtorjev, ki sestavljajo stalno zbirko moderne umetnosti na Velenjskem gradu. - Katalog k razstavi s spremno besedo Janeza Mesesnela smo izdali s podporo Gorenja-Gospodinjski aparati.

(3. junija-23. junija) - **BRANKO KOREZ**, rojen l. 1965 v Mariboru. Mladi mariborski slikar se je v naši galeriji prvič predstavil leta 1993 v okviru kolonije diplomantov in slušateljev specialističnega študija slikarstva na ALU v Ljubljani (takrat prejel 2. nagrado). V iskanju lastnega izraza Branko Korez hitro prehaja iz barvne redukcije v zgoščevanje in kopičenje likovnih sredstev za gradnjo slike. Tako vnaša v ploskev poudarke na strukturalnosti in materialni vizualizaciji. To podkrepljuje z dodajanjem materialov, ki sliko opredmetijo ter ji dajo prostor za širši dialog. - Zloženka in vabilo k razstavi s spremno besedo Mitja Visočnika.

(24. junija-21. julija) - **V. KOLONIJA IN RAZSTAVA DIPLOMANTOV IN SLUŠATELJEV ALU V LJUBLJANI** je bila tokrat organizirana kot skupna kulturna akcija Velenja - »*SUM Velenje '94*« (srečanje ustvarjalne mladine). Kolonija se je, tako kot vsako leto, zaključila z razstavo najboljših del udeležencev, ki jih izberejo trije selektorji. Izbrana dela po razstavi ostanejo v zbirki Galerije Kulturnega centra Ivana Napotnika. Tokrat je sodelovalo 13 mladih slikarjev. Prva nagrada (odkup slike): *ROCHUS - JOSIP PONGRAC*; druga nagrada (možnost samostojne razstave v letu 1995): *TONČKA ZVONKA SIMČIČ*; tretja nagrada (letos podeljena prvič za najboljši motiv Velenja; darilo Elektronike): *MATEJA SEVER*. - Kolonija in razstava diplomantov in slušateljev ALU v Ljubljani sta med najpomembnejšimi predstavitev naše galerije, saj s tem programom spremljamo delo in dosežke mlajših avtorjev sodobne likovne ustvarjalnosti. - Kolonija in razstava sta bili organizirani v sodelovanju z ALU v Ljubljani.

(22. julija-10. avgusta) - **STANISLAV STOJANOVIČ**, rojen l. 1929 v Prilepu. V Ljubljani je študiral medicino. Od leta 1981 je član Društva šaleških likovnikov. Razstava akvarelov in krokijev je bila posvečena domačemu likovniku ob njegovem življenjskemu jubileju. - Zloženska in vabilo k razstavi s spremno besedo Milene Koren-Božiček sta bila izdana v sodelovanju z Društvom šaleških likovnikov.

(12. avgusta-7. septembra) - **LIKOVNI SVET OTROK**, predstavitev 39 nagradjenih del iz obdobja 1990-93 likovne akcije »*Likovni svet otrok*« na Osnovni šoli Karla Destovnika - Kajuha v Šoštanj. Namen te razstave je bil popularizirati v občinskem in slovenskem prostoru likovno akcijo najmlajših ob 25-letnici njenega delovanja. - Katalog k razstavi izdala OŠ KDK Šoštanj.

(9. septembra-3. oktobra) - **IGOR KREGAR**, rojen leta 1956 v Ljubljani, kjer je diplomiral na ALU in prav tam končal specialistični študij slikarstva. - V Velenju Kregarja poznamo kot mentorja slikarskih delavnic pri Društvu šaleških likovnikov. - Razstava je predstavila 11 akrilov in 5 kolažev iz obdobja 1991-1994. Kregarjeva postakademijska ustvarjalnost je temeljila na kolažih, s katerimi je bil, v dograjeni obliki, tokrat deloma tudi predstavljen. Večji del pa pomenijo konstruktivistično zgrajeni akrili, kjer strukturo spontano mehča. Klasične

zgradbe slike ni mogoče prezreti, čeprav vse poti vodijo k neodvisnosti. - Zloženska in vabilo k razstavi s spremnim besedilom Pavla Toplaka. Razstava bo prenesena v Galerijo Murska Sobota.

(14. oktobra-9. novembra) - **TUGOMIR ŠUŠNIK**, rojen l. 1948, diplomiral na ALU v Ljubljani, kjer je končal tudi postdiplomski študij. V letih 1979-1980 je študiral v New Yorku. - V Velenju je razstavljal 14 slik, ki presegajo pojmovanje slike in stopajo v tretjo dimenzijo. Prav tako niso fizično vezane na ploskev; lahko so nosilci neke nove dimenzije. Osnova gradnje je največkrat spirala, ki asociira na znane modernistične podobe, avtor pa na njih veže celotno konstrukcijo. - Katalog k razstavi je izdal soorganizator - Gorenjski muzej iz Kranja.



Z razstave V. kolonije diplomantov in slušateljev ALU v Ljubljani, Galerija KC IN Velenje, 1994

Poleg teh razstav v matični galeriji KC IN sta bili v letu 1994 dve razstavi tudi v novem razstavnem prostoru na *Velenjskem gradu*.

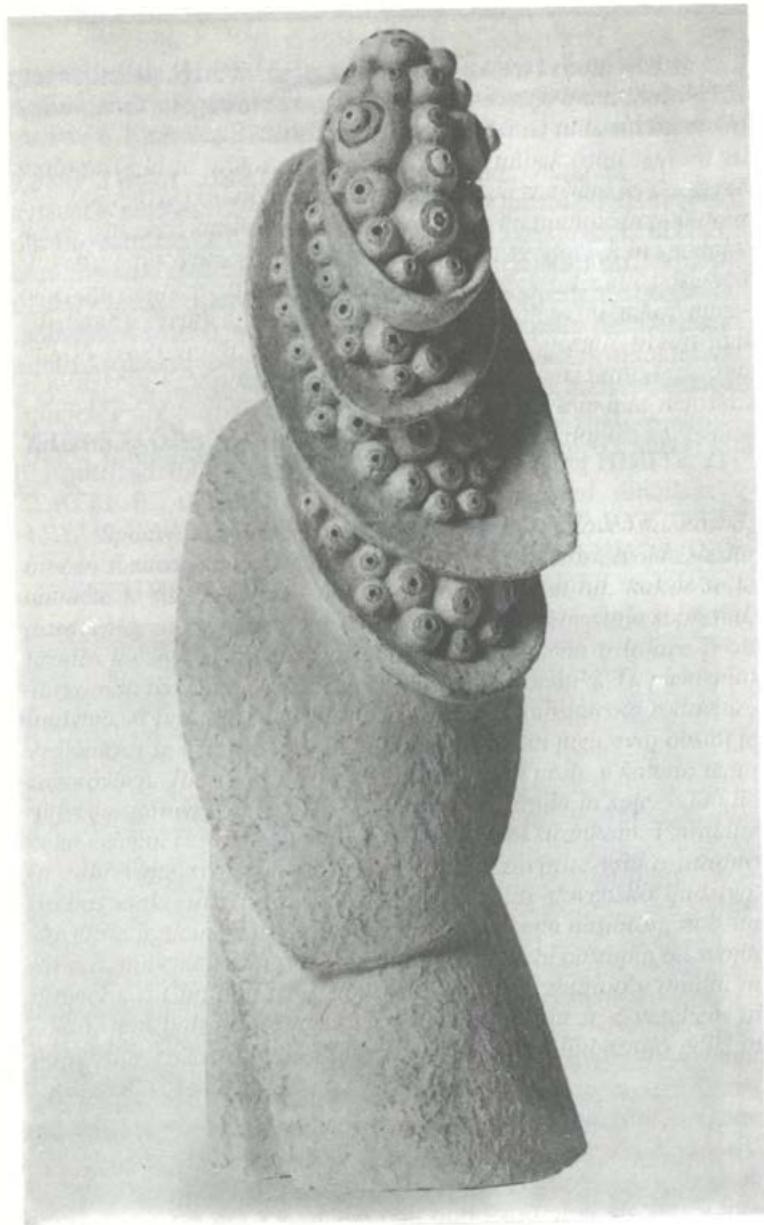
(6. maja-26. maja) - **BERNARD SEŠEL**, rojen l. 1946 v Završah pri Slovenj Gradcu. Od leta 1985 je član Društva šaleških likovnikov, od leta 1987 dela pod mentorstvom ak. kiparja Cirila Cesarja. Idejno je Sešel svoja dela zastavil zelo odločno iz materije-zemlje-krogle, ki sestavljajo skoraj vseh 16 razstavljenih eksponatov, razen dveh portretov v klasični modelaciji. - Katalog k razstavi s spremno besedo Milene Koren-Božiček je avtor izdal v samozaložbi.

(2. julija-10. avgusta) - **FOTOGRAFIJA SKOZI OBJEKTIV ŠTIRIH** graških fotografov, ki so razstavljali 20 fotografij v različnih tehnikah. Avtorji **REINER MEZLER-ANDELBURG**, **VOLKER INFFELD**, **HEINZ PACHERNEG** in **BRANKO KONICEK** so bili kvalitetno precej neizenačeni. - V zameno za njihovo gostovanje bo Galerija KC IN z izborom dveh lokalnih avtorjev gostovala v Grazu.

V razstavišču *Gorenja Servisa* smo v letu 1994 pripravili spominsko razstavo iz depoja naše Galerije:

(9. julija-15. septembra) - **ARISTID ZORNIK** (1905-1985). Z razstavljenimi deli so bili prikazani trije prevladujoči motivi tega realističnega avtorja: tihožitje, krajina in žanr. Zornik jih je naslikal v akvarelih in oljih. Olja so največkrat slikana z lopatico, akvareli pa v lirični mehkobi.

Galerija Kulturnega centra Ivana Napotnika Velenje je v skoraj 20-letnem delovanju vseskozi dopolnjevala tudi svojo *stalno zbirko*. Žal zadnji dve leti za ta namen ni več rednih sredstev, vendar s pomočjo lokalnih pokroviteljev zagotavljamo vsaj minimalne dopolnitve. V letu 1994 smo odkupili relief *Ivana Napotnika* - »*Marija*« (1939) in sliko nagrajenca slikarske kolonije *Rochusa* - *Josipa Pongraca* (1994), ostalih 13 udeležencev pa je odstopilo po eno delo. - Ob razstavi nam je poklonil akvarel *Klavdij Tutta*. Tako je naša zbirka v tem letu bogatejša za 16 novih eksponatov.



*Peter Černe: Sveta Lucija,
barvana žgana glina, 1990, 71 x 27 x 25 cm*

HUDOMUŠNOST IN BARVITOST V GLINENIH FIGURAH PETRA ČERNETA

Peter Černe je v letih 1950-1955 študiral na ALU v Ljubljani in se kasneje izpopolnjeval v Parizu, Londonu, Veroni in Holandiji. Nekaj časa je bil zaposlen kot likovni pedagog, od leta 1964 pa je svobodni umetnik. Sodeloval je na številnih mednarodnih skupinskih razstavah. Za svoje umetniško delo je prejel najvišja državna priznanja.

Černe se v svojem ustvarjanju nagiba k ciklom in se z njimi predstavlja tudi na razstavah. Tokrat (22. aprila-31. maja 1994) je bil to njegov predzadnji cikel - *Antropomorfne oblike*.

Černe je začel kipariti v lesu in to razvijal do leta 1988. Vztrajal je pri klasični ikonografiji (*Mati z otrokom, Plesalka* idr.), dokler se ni oddaljil od klasičnih tem in prešel je v vegetativne oblike. Slednje je sprva povezoval s kontrastnim koloritom in ga kasneje razvil v tonski kolorit (bil je izvrstno dopolnilo obdelavi lesa, kjer je izpostavljал prefinjenost in krhkost rastlinja, v katerega je transformiral figuro, ki kljub temu svoj karakter še ohrani). Na tej stopnji se je odločil za drug modelacijski material - glino, kolorit pa je intenziviral. Modelacija gline je gladka, ne pa zglačena. Antropomorfne oblike se spogledujejo z ikonografsko tradicijo, vendar samo v izpeljankah. *Marija z detetom, Sv. Lucija, Marjetica in zmaj* ter ostale plastike so blizu realističnim motivom zgolj v volumnu, medtem ko je Černetova variacija hudo-mušna. Večkrat je vezana na ikonografsko tradicijo slovenske glinene posode, ki jo nemalokrat uporabi kot konstrukcijo. V nekaterih plastikah so prisotne vaze in majolke; iz njih se izlivajo organske oblike, predvsem iz kaktusov in kaktej, ki so izrazito antropomorfne. Od prvotnih lesenih plastik, v katerih je bilo več togosti in zadržanosti, se je Černe v zadnjih šestih letih sprostil ter pokazal svojo razkošno inovativnost in kreativnost. Plastike iz barvane žgane gline izžarevajo široko kiparsko in ikonografsko znanje, ki ga je Černe združil z izkušnjami v sproščeno obliko. Bohotno prekipovanje oblin in rožnat kolorit se dopolnjujeta v lahkotno erotiko (*Jezdec, Idol, Kakteja* idr.). Ne samo povezanost v ciklih, tudi skupinske plastike so značilnost Černetovega kiparjenja. V skupini *Štirje letni časi* je skupna forma vseh štirih plastik vaza, iz katere in po kateri se vzpenjajo rastline; *Pomlad* je prežeta s svežim zelenilom in s cvetovi kot belimi gumbi v krošnji drevesa, *Jesen* pa obilno obložena s sadeži.

Od samostojnih plastik je najbolj stilizirana in graciozna *Šeherezada*, ki se postavlja z nakitom, ornamentiko Vzhoda, predvsem pa z ženskim šarmom - v obliki in barvi.

Ob vseh drznih preoblikovanjih, ki smo jim priča zlasti v predstavljenem ciklusu, še vedno lahko zasledujemo kontinuiteto Černetovega kiparstva, ki se v osnovni obliki in poudarjeni figuraliki navezuje na dela pred šestnajstimi leti, ko je Peter Černe že razstavljal v velenjski Galeriji.

PRAVLJIČNI PEJSAŽI KLAVDIJA TUTTA

Razstava (11. marca-18. aprila 1994) dinamičnega primorskega slikarja *Klavdija Tutta* ni bila samo osebna predstavitev hiperproduktivnega ustvarjalca, temveč tudi refleksija slovenske moderne umetnosti, vezane na Primorsko. Tako v Tuttovih delih beremo tradicijo, ki je prisotna že pri starejših na to pokrajino vezanih avtorjih (Černigoj, Spacal) in v njegovih starejših delih.

Primorski umetnik je v Velenju razstavljal akrile in akvarele. Vse razstavljene slike so iz produkcije zadnjih dveh let. Poudarek je na akrilih na platnu, kjer Klavdij Tutta na velikih formatih izživlja svojo silno energijo, ki se je v preteklih letih še veliko bolj izražala v koloritu in strahu pred praznim prostorom.

V zadnjih dveh letih (še zlasti pa v razstavljenem ciklu) vso ikonografsko izročilo, ki ga je prej večplastno in razvojno široko razgrinjal v svojih delih, slika le še kot identifikacijo ob centralnem objektu. Lazurna in poškopljena podlaga v peščeno kraški osnovi je na obrobju zaprta s signaturo, ki združuje vse modifikacije avtorjevega razvoja. V središču slike je izstisnjen osrednji motiv, ki se dinamično povezuje z gibanjem spremljajočih paleolitskih in neolitskih simbolov ter z logično navezavo na avtohtonost primorsko-kraškega ambienta, kateremu Tutta v celoti pripada. Kraški osamelci v tej dinamiki sodelujejo ali kljubujejo, in z njimi se avtor dosledno personificira.

Vse pogosteje se pri Tutti pojavljajo novi elementi, ki kot atoli sredi koralnega morja štrlijo v nov prostor; v njihovem središču je običajno živalski par, še posebej zavarovan z zaščitnim ovojem, ki neodvisno kljubuje vsemu, kar ga obdaja. Ta živalski par je nerazdružljiv ali celo dvoobrazen. Vse to z višine budno spremlja Božje ali morda avtor sam, ki se preverja.

Simboli, ki so v prejšnjih slikah skoraj enakovredni z osnovnim motivom, se sedaj zlivajo s podlago in lahkotno izginjajo. Umiritev kolorita in prenatrpanost slik morda napovedujeta slikarjevo ustalitev v siloviti prodornosti ter produkciji. V teh slikah žari predvsem maksimalno optimistična svetloba, izhajajoča iz žareče materije na enem ali več mestih. Svetloba ostaja kot povezava med staro mitologijo in njegovo lastno - novo, o kateri bi pri Tutti lahko govorili.

V akvarelih je prečiščevanje še dosledneje stopnjeval, tako da ostajajo le še simboli, ki jim pripadajo ukročene živali. V slike so umeščeni tako, da jih zapira obdajajoča belina. Je to lahko omejitev ali pa morda slikarjeva nova izbira ustvarjanja?



Klavdij Tutta: Glava, 1992, 185 x 130 cm